

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

Abdusalomova Iroda Bektosh qizi

Navoiy innovatsiyalar Universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabasi

Shopulatova Nasiba Umirova

Navoiy innovatsiyalar Universiteti o'qituvchisi

ANNOTATSIYA: *Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning pedagogik, metodik va psixologik imkoniyatlari har tomonlama yoritib berilgan. Raqamli texnologiyalar ta'lim samaradorligini oshirish, o'quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirish, ularning mustaqil fikrlash va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim omil sifatida tahlil qilinadi. Maqolada interaktiv doskalar, multimedia resurslar, ta'limiy mobil ilovalar, elektron darsliklar, onlayn platformalar va masofaviy ta'lim vositalarining boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh va psixologik xususiyatlariga mos holda qo'llanish imkoniyatlari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, raqamli texnologiyalar orqali ta'limni individuallashtirish, differensial yondashuvni amalga oshirish, o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish hamda ularning axborot-kommunikatsion kompetensiyalarini shakllantirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Bundan tashqari, maqolada boshlang'ich sinf o'qituvchisining raqamli kompetensiyasi, dars jarayonida axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish ko'nikmalari, zamonaviy ta'lim muhiti yaratishdagi o'rni va ahamiyati asoslab berilgan. Raqamli texnologiyalarni qo'llash jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar, xususan, texnik ta'minot yetishmasligi, o'quvchilarning sog'lig'iga bo'lgan ta'siri va axborot xavfsizligi ham tahlil qilinib, ularni bartaraf etish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan.*

KALIT SO'ZLAR: *Boshlang'ich ta'lim, raqamli texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, interaktiv ta'lim, multimedia vositalari, elektron darsliklar, masofaviy ta'lim, onlayn platformalar, mobil ilovalar, virtual ta'lim muhiti, raqamli kompetensiya, innovatsion ta'lim, zamonaviy dars, o'qituvchi kompetensiyasi, axborot xavfsizligi, ta'lim sifati, boshlang'ich sinf o'quvchilari.*

ABSTRACT: *This article provides a comprehensive analysis of the pedagogical, methodological, and psychological possibilities of using digital technologies in the primary education process. The role of digital technologies in improving the effectiveness of education, activating*

students' cognitive activity, and developing their independent thinking and creative abilities is scientifically substantiated.

The article examines the possibilities of applying interactive whiteboards, multimedia resources, educational mobile applications, electronic textbooks, online platforms, and distance learning tools in accordance with the age and psychological characteristics of

primary school students. Special attention is paid to the issues of individualizing the educational process and implementing a differentiated approach through digital technologies, increasing students' learning motivation, and developing their information and communication competencies.

In addition, the article highlights the digital competence of primary school teachers, their skills in effectively using information technologies in the teaching process, as well as their role and importance in creating a modern educational environment. Potential problems that may arise in the implementation of digital technologies, including insufficient technical support, possible impacts on students' health, and information security issues, are analyzed, and practical recommendations for addressing these challenges are proposed.

KEYWORDS: *Primary education, digital technologies, information and communication technologies, interactive learning, multimedia tools, electronic textbooks, distance learning, online platforms, educational mobile applications, virtual learning environment, digital competence, innovative education, modern pedagogical technologies, individualized learning, differentiated approach, learning motivation, independent learning, modern lesson, teacher competence, information security, quality of education, primary school students.*

АННОТАЦИЯ: *В данной статье всесторонне анализируются педагогические, методические и психологические возможности использования цифровых технологий в процессе начального образования. Научно обоснована значимость цифровых технологий в повышении эффективности обучения, активизации познавательной деятельности учащихся, развитии их самостоятельного мышления и творческих способностей.*

В статье рассматриваются возможности применения интерактивных досок, мультимедийных ресурсов, образовательных мобильных приложений, электронных учебников, онлайн-платформ и средств дистанционного обучения с учётом возрастных и психологических особенностей учащихся начальных классов. Особое внимание уделяется вопросам индивидуализации образовательного процесса и реализации дифференцированного подхода с использованием цифровых технологий, повышению учебной мотивации учащихся и формированию их информационно-коммуникационных компетенций.

Кроме того, в статье раскрывается значение цифровой компетентности учителя начальных классов, его умений эффективно использовать информационные технологии в учебном процессе, а также его роль в создании современной образовательной среды. Проанализированы возможные проблемы внедрения цифровых технологий, в том числе недостаточность технического обеспечения, возможное влияние на здоровье учащихся и вопросы информационной безопасности, а также предложены практические рекомендации по их преодолению.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: *Начальное образование, цифровые технологии, информационнокоммуникационные технологии, интерактивное обучение,*

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

мультимедийные средства, электронные учебники, дистанционное обучение, онлайн-платформы, образовательные мобильные приложения, виртуальная образовательная среда, цифровая компетентность, инновационное образование, современные педагогические технологии, индивидуализация обучения, дифференцированный подход, учебная мотивация, самостоятельное обучение, современный урок, профессиональная компетентность учителя, информационная безопасность, качество образования, учащиеся начальных классов.

KIRISH

Zamonaviy jamiyatda raqamli texnologiyalar hayotning barcha sohalariga chuqur kirib bormoqda. Ayniqsa, ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Boshlang'ich ta'lim bosqichi esa o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan munosabati, o'qish ko'nikmalari, mustaqil fikrlash

qobiliyati va shaxsiy fazilatlarini shakllanadigan muhim davr hisoblanadi. Shu sababli, aynan ushbu bosqichda raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etish alohida ahamiyat kasb etadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun dars jarayoni qiziqarli, ko'rgazmali va tushunarli bo'lishi zarur. Raqamli texnologiyalar ana shu talablarni ta'minlashda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Ular yordamida o'quvchilarning bilish faoliyati faollashadi, darsga bo'lgan qiziqishi ortadi va o'quv materiallarini o'zlashtirish darajasi yuqorilaydi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar boshlang'ich ta'limda ta'lim jarayonini individuallashtirish va differensial yondashuvni amalga oshirish imkonini beradi.

ASOSIY QISM

Boshlang'ich ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar turli shakl va vositalar orqali qo'llaniladi. Jumladan, interaktiv doskalar dars jarayonining samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Interaktiv doskalar orqali o'quv materiallari rang-barang, ko'rgazmali va harakatli shaklda namoyish etiladi. Bu esa boshlang'ich sinf o'quvchilarining diqqatini jamlashga, mavzuni yaxshiroq tushinishga yordam beradi. O'yin elementlari bilan boyitilgan interaktiv topshiriqlar o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshiradi.

Multimedia vositalari — audio, video, animatsiya va grafik tasvirlar — boshlang'ich ta'limda bilimlarni mustahkamlashda samarali hisoblanadi. Masalan, tabiatshunoslik, ona tili yoki matematika darslarida videoroliklar, animatsiyalar orqali mavzuni tushuntirish o'quvchilarning mavzuni tez va oson o'zlashtirishiga xizmat qiladi. Bu esa an'anaviy dars usullariga nisbatan yuqori natija beradi.

Elektron darsliklar va ta'limiy mobil ilovalar boshlang'ich ta'limda mustaqil ta'limni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Elektron darsliklar orqali o'quvchilar dars materiallarini istalgan vaqtda takrorlash, qo'shimcha

mashqlarni bajarish imkoniyatiga ega bo'lalilar. Mobil ilovalar esa o'yin asosida tashkil etilgani sababli o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va bilimlarni mustahkamlashga yordam

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G‘OYALAR

beradi. Bu jarayon o‘quvchilarning o‘z bilimini nazorat qilish va baholash ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Onlayn platformalar va masofaviy ta‘lim vositalari boshlang‘ich ta‘limda ta‘lim jarayonining uzluksizligini ta‘minlaydi. Masofaviy ta‘lim imkoniyatlari, ayniqsa, favqulodda vaziyatlarda ta‘lim jarayonini to‘xtatmasdan davom ettirishga xizmat qiladi. O‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi aloqani mustahkamlash, topshiriqlarni tezkor yetkazish va baholash imkoniyati yaratiladi. Bu esa o‘quvchilarda mas‘uliyat va mustaqillik hissini kuchaytiradi.

Boshlang‘ich ta‘limda raqamli texnologiyalardan foydalanish o‘qituvchining kasbiy kompetensiyasiga bevosita bog‘liq. O‘qituvchi zamonaviy raqamli vositalardan foydalanish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi, ularni dars mazmuniga mos ravishda qo‘llay olishi zarur. Shu bilan birga, o‘qituvchi o‘quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlarini hisobga olib, raqamli texnologiyalarni me‘yorida va maqsadli qo‘llashi lozim.

Raqamli texnologiyalarni joriy etishda ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, texnik jihozlarning yetishmasligi, internet tezligining pastligi, o‘quvchilarning sog‘lig‘iga bo‘lgan ehtimoliy salbiy ta‘sirlar va axborot xavfsizligi masalalari shular jumlasidandir. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun dars jarayonini to‘g‘ri rejalashtirish, sanitariya-gigiyena talablariga rioya qilish va axborot xavfsizligi qoidalari o‘rgatish muhim ahamiyatga ega.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, boshlang‘ich ta‘limda raqamli texnologiyalardan foydalanish ta‘lim sifatini oshirishning samarali vositasi hisoblanadi. Raqamli texnologiyalar o‘quvchilarning bilim olishga bo‘lgan qiziqishini oshiradi, ularning mustaqil fikrlash, ijodiy faoliyat va axborot-kommunikatsiya kompetensiyalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, ta‘lim jarayonini individuallashtirish va differensial yondashuvni amalga oshirish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalarni samarali joriy etish uchun o‘qituvchining kasbiy tayyorgarligi, texnik imkoniyatlar va zamonaviy pedagogik yondashuvlarning uyg‘unligi muhim ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalardan oqilona foydalanish boshlang‘ich ta‘limda zamonaviy, samarali va sifatli ta‘lim muhitini yaratishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining ta‘lim sohasiga oid farmon va qarorlari.
2. Karimova G. Boshlang‘ich ta‘lim metodikasi. – Toshkent, 2021.
3. Yo‘ldoshev J., Usmonov S. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2019.
4. Abdurahmonov A. Pedagogik texnologiyalar asoslari. – Toshkent, 2020.
5. Sharipov Sh. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari. – Toshkent, 2018.
6. UNESCO. ICT in Primary Education. – Paris, 2020.
7. OECD. Innovating Education and Educating for Innovation. – 2019.